



Ο «Παράδεισος» του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι γεγονός

Η Βιβλιοθήκη - Κέντρο Πληροφόρησης «Στέλιος Ιωάννου» είναι η πρώτη βιβλιοθήκη τέτοιας εμβέλειας σε όλη την ιστορία του νησιού, τόσο ως σύλληψη, κτήριο και περιεχόμενο, όσο και ως λειτουργία και μέγεθος

Του Κωνσταντίνου Χριστοφίδη

Στις 12 Φεβρουαρίου 2012, μαζί με τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια και τον κ. Δάκη Ιωάννου, τοποθετήσαμε τον θεμέλιο λίθο, σηματοδοτώντας την έναρξη της κατασκευής της νέας μας βιβλιοθήκης. Ήταν ένα γεγονός-ορόσημο για το Πανεπιστήμιο Κύπρου και για ολόκληρη την Κύπρο. Την Κύπρο ως χώρο και ως χρόνο, ως ιστορία και ως μέλλον, ως παράδοση και ως καινοτομία, με το όραμα μιας βιβλιοθήκης ως κληροδότημα των γενιών που πέρασαν και άφησαν το χνάρι τους στον πολιτισμό και ως παρακαταθήκη για τις επερχόμενες γενεές. Θέλαμε μια βιβλιοθήκη, μια «στέγη» αντάξια της γνώσης και

της πληροφόρησης που συγκεντρώνεται και παράγεται στον τόπο μας. «Πάντα φανταζόμουν τον παράδεισο ως ένα είδος βιβλιοθήκης». Τα λόγια του Αργεντίνου Χόρχε Λουίς Μπόρχες φανερώνουν την αξία της βιβλιοθήκης, ως χώρου που δεν φθείρεται στον χρόνο, ως ενός διαχρονικού και παντοτινού φύλακα ενός αιώνιου θησαυρού. Τα βιβλία, τα συγγράμματα, τα παλαίτυπα, αλλά και τα ψηφιοποιημένα αρχεία της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου αποτελούν ανεξάντλητη πηγή έμπνευσης, γνώσης και προβληματισμού.

Το μεγαλείο της βιβλιοθήκης παραπέμπει στο ίδιοφύες διήγημα του Μπόρχες «Η βιβλιοθήκη της Βαβέλ», το οποίο αρχίζει με την παράδοση, εκ πρώτης όψεως φράση:

«Το σύμπαν που άλλοι το ονομάζουν βιβλιοθήκη».

Η βιβλιοθήκη του είναι φυσικά μία μεταφορά του σύμπαντος με τις ανεξάντλητες και μυστηριώδεις διαστάσεις του, οι οποίες δεν είναι ποτέ δυνατόν να καταλήξουν σε μια πλήρη κατανόηση. Κατά συνέπεια η «Βιβλιοθήκη της Βαβέλ» δεν αναπαριστά μόνο το σύμπαν, αλλά ταυτίζεται με αυτό.

Ωστόσο, η βιβλιοθήκη έχει ενδιαφέρον όχι μόνο για τα βιβλία της, αλλά και για το ίδιο το οικοδόμημα που τα περιέχει. Η σύλληψη και κατασκευή της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου από τον διάσημο Γάλλο αρχιτέκτονα Jean Nouvel σχετίζεται, κατά κάποιον τρόπο κι αυτή, με τη φανταστική βιβλιοθήκη του Μπόρχες, καθώς κάθε έργο τέχνης δεν είναι στην πραγματικότητα παρά μία προσπάθεια αναπαραγωγής της ομορφιάς και της αρμονίας του σύμπαντος.

Η Βιβλιοθήκη - Κέντρο Πληροφόρησης «Στέλιος Ιωάννου» είναι η πρώτη βιβλιοθήκη τέτοιας εμβέλειας σε όλη την ιστορία του νησιού, τόσο ως σύλληψη, κτήριο και περιεχόμενο,

► **Οι μάχες που δώσαμε για την έναρξη και ολοκλήρωση της νέας μας βιβλιοθήκης δεν ήταν λίγες**

► **Τα έργα τέχνης θα αποτελούν σημείο αναφοράς για τις επόμενες γενεές**



όσο και ως λειτουργία και μέγεθος.

Παρά τη μετάβαση στην εποχή της ηλεκτρονικής πληροφόρησης και των τεχνολογιών, η βιβλιοθήκη παραμένει το ισχυρό σύμβολο της μόρφωσης, το ισχυρό σύμβολο της γνώσης.

Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει τη συμβολική θέση της βιβλιοθήκης ως τον κατ' εξοχήν φιλόξενο και δημιουργικό χώρο όπου οι φοιτητές μας ερευνούν, διαβάζουν, κατανοούν, αφομοιώνουν, δημιουργούν και λαμβάνουν άπειρα ερεθίσματα που συμβάλλουν στη διαμόρφωσή τους;

Τα έργα τέχνης είναι, εκτός των άλλων, γεννιήτορες συνειρμών. Και στο κτήριο της Βιβλιοθήκης «Στέλιος Ιωάννου», που είναι το ίδιο ένα έργο τέχνης διά χειρός Jean Nouvel, υπάρχει πρόβλεψη να εμπλουτιστεί με άλλα σημαντικά έργα τέχνης.

Τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου, θα υπογράψω στο Los Angeles συμφωνητικό με το Harvey Madd College για την επιστροφή 250 κυπριακών αρχαιολογικών αντικειμένων. Επιστρέφουν στην πατρίδα μετά από έναν αιώνα. Θα εκτίθενται στην Βιβλιοθήκη μας, αυτή είναι η συμφωνία!

Τα έργα τέχνης θα αποτελούν σημείο αναφοράς για τις επόμενες γενεές, ώστε να αναγνωρίζουν οι επισκέπτες από πού ξεκινήσαμε. Εισερχόμενοι στον προθάλαμο της Βιβλιοθήκης, οι φοιτητές θα αντικρίζουν τις δημιουργίες των αρχαίων Κυπρίων. Θα είναι η είσοδος της Βιβλιοθήκης ακόμα ένα σημείο συνάντησης γενεών, το γεφύρι του χτες, του σήμερα και του αύριο.

Είμαστε ένας μικρός λαός που πολεμά αιώνες για να ζήσει σε αυτή την πανέμορφη γωνιά της Μεσογείου, πολλές φορές μόνοι, ξεχασμένοι!

Ατέλειωτοι αγώνες, από γενιά σε γενιά, από τον Ονήσιλο με τις μέλισσες, τον Λεόντιο Μαχαίρα με τη «Γλυκεία χώρα Κύπρου» και τα «Γράμματα στη Μητέρα» του Κώστα Μόντη! Σε στιγμές όπως η σημερινή καταφεύγουμε στην ιστορία μας, για να πάρουμε μια ανάσα.

Και τότε, γύρω από μια βιβλιοθήκη, η Ιστορία της πατρίδας γίνεται ένα μοναδικό μωσαϊκό, ένα σημείο συνεύρεσης των αιώνων, ένα σημείο συνάντησης των ανθρώπων της Κύπρου! Εδώ στην καρδιά της Μεσαορίας που λάτρευε και ζωγράφιζε ο Αδαμάντιος Διαμαντής!

Η ανάμνηση όλων αυτών, το ταξίδι μέσα από την αγνώση, σημαίνει ιστορική συνέχεια στον χωροχρόνο, έχοντας πλήρη επίγνωση της αξίας της, που τόσο σοφά διατυπώθηκε από τον φυσικό Isaac Newton, λέγοντας: «Μπόρεσα να βρω αυτό που έψαχνα, γιατί ανέβηκα στους ώμους της γενιάς που προηγήθηκε».

Στην ευτυχή συγκυρία των εγκαινίων, επιτρέψτε μου να σταθώ σε τρεις ανθρώπους.

Κατ' αρχάς στην αείμνηστη Έλλη Ιωάννου η οποία οραματίστηκε αυτό το έργο που εγκαινιάζουμε με περηφάνεια. Μαζί με τον προκάτοχό μου πρώταην καθηγητή Σταύρο Ζένιο υπέγραψαν το 2003 την 1η συμφωνία δωρεάς. Είμαι σίγουρος ότι σήμερα θα μας βλέπει χαρούμενη από ψηλά, και θα νιώ-



θει μια απέραντη ευχαρίστηση.

Λένε ότι οι άνθρωποι δεν φεύγουν ποτέ και ότι περιφέρονται για πάντα στους τόπους όπου γεννήθηκαν και πέρασαν τα παιδικά τους χρόνια.

Η Έλλη Ιωάννου γεννήθηκε στο πιο όμορφο μέρος της Κύπρου, ανάμεσα στις παρυφές του Πενταδάκτυλου και τις ακτές της κερυνειώτικης θάλασσας. Ξέρετε, η βιβλιοθήκη μας είναι το πιο διακριτό κτήριο από την κορυφή του Πενταδάκτυλου!

Ζώντας με τη μεγάλη προσδοκία της επιστροφής, έχουμε όλοι την ιστορική υποχρέωση να κάνουμε την πατρίδα μας καλύτερη. Πατί, ο πατριωτισμός σήμερα είναι να δημιουργείς υπεραξία, να είσαι παραγωγικός, να ανοίγεις νέους δρόμους, να προάγεις την καινοτομία και να προσφέρεις ανάπτυξη, στο κοινωνικό σύνολο και την πατρίδα σου. Αυτό έκανε η Έλλη Ιωάννου, διότι μια βιβλιοθήκη είναι ίσως το μεγαλύτερο σύμβολο για την αναγέννηση της χώρας μας.

Στέκομαι επίσης στη Σύλβια Ιωάννου, που την αγαπώ και την εκτιμώ βαθύτατα, μια μεγάλη κυρία που μου έδινε κουράγιο κάθε στιγμή. Μιλούσαμε όλα αυτά τα χρόνια για το Πανεπιστήμιό μας και για την Κύπρο τού αύριο. Κάθε στιγμή ήταν δίπλα μου. Στήριξε το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε

δύσκολες ώρες, στήριξε τους φοιτητές μας με πάρα πολλούς τρόπους. Ευχαριστώ για όλα!

Άφησα τον κ. Δάκη Ιωάννου τελευταίο. Συναντηθήκαμε για πρώτη φορά τον Δεκέμβρη του 2010. Θυμάμαι την απογοήτευσή του για ένα σχέδιο που δεν έλεγε να αρχίσει. Τα προβλήματα, τις μεψιμοιρίες, τις αντιθέσεις, τους μικροπολιτικούς υπολογισμούς που βρίσκαμε μπροστά μας.

Πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι που θα τους δείχνεις το φεγγάρι και αυτοί θα βλέπουν το δάκτυλό σου.

Πέρασαν από τότε οκτώ χρόνια. Οι μάχες που δώσαμε για την έναρξη και ολοκλήρωση της νέας μας βιβλιοθήκης δεν ήταν λίγες. Σε ορισμένους αξιωματούχους δεν άρεσαν τα σχέδια και έπρεπε με το ζόρι να μας σχεδιάσουν ένα κουτί, σαν αυτά με τα οποία γέμισαν την Κύπρο. Θυμήθηκα κάποιους φοιτητές, ευτυχώς πολύ λίγους, που ήρθαν στο γραφείο μου και μου είπαν ότι προτιμούσαν τη δημιουργία χώρων στάθμευσης αντί της βιβλιοθήκης. Κάποιοι δεν ήθελαν να πάρουμε δάνεια!

Ευτυχώς, η μιζέρια δεν επικράτησε.

Παρά τις δυσκολίες και τις πιέσεις, κτίσαμε τη μεγαλύτερη, την πιο επιβλητική και την πιο εμβληματική βιβλιοθήκη που κτίστηκε ποτέ στην πατρίδα μας.

Ο πατριωτισμός σήμερα είναι να δημιουργείς υπεραξία, να είσαι παραγωγικός, να ανοίγεις νέους δρόμους, να προάγεις την καινοτομία και να προσφέρεις ανάπτυξη, στο κοινωνικό σύνολο και την πατρίδα σου

Στη βιβλιοθήκη οι πιο δημιουργικές στιγμές

Δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι στη Βιβλιοθήκη Κέντρο - Πληροφόρησης «Στέλιος Ιωάννου» οι φοιτητές και οι φοιτήτριές μας θα ζουν τις πιο ωραίες και δημιουργικές στιγμές της φοιτητικής τους ζωής. Γιατί, ακριβώς, η μόρφωση θέλει αρχοντιά! Ήταν εδώ δύο χιλιάδες την πρώτη μέρα που άνοιξε!

Όλα αυτά τα χρόνια, στις δύσκολες ώρες τους έργου, είχα πάντα την ίδια αντίδραση. Τηλεφώνουσα στον Δάκη, τον έβρισκα παντού, στην Αθήνα, στην Κέρκυρα, σ' όλη την Ευρώπη, στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ίσως να ενοχλούσα. Πάντα οι απαντήσεις του ενθαρρυντικές, μου έδιναν τις λύσεις. Πάντα ευγενικός και καθησυχαστικός, εκεί που πνιγόμενι από αγωνία, με τα λόγια του με έπαιρνε από το χέρι και ξαναβρίσκαμε τον δρόμο μας. Δάκη, σε ευχαριστώ για όλα!

Δεν θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω, επίσης, την πολιτεία, που ήταν πιστός συμπαράστατος κατά την κατασκευή του κτηρίου. Χρηματοδότησε την ανάπτυξη της πανεπιστημιούπολης, συμβλήθηκε με την ΕΤΕπ και την ΤΑΣΕ (Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης), επειδή ακριβώς έχει επίγνωση του ρόλου του Πανεπιστημίου στη διαμόρφωση ενός ελπιδοφόρου αύριου.

Το 2018 κλείνει με τον καλύτερο τρόπο για το Πανεπιστήμιο Κύπρου: Με την ολοκλήρωση του μοναδικού αυτού έργου. Όμως και το 2019 θα είναι εξίσου καταπληκτικό. Με τις κτηριακές εγκαταστάσεις της Πολυτεχνικής Σχολής να ολοκληρώνονται. Μην ξεχνάτε ότι πρόκειται για το μεγαλύτερο έργο για την εκπαίδευση που κτίστηκε ποτέ στην Ιστορία της Κύπρου.



4 ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑ

Αρχίζουν σε μερικούς μήνες 4 καινούργια έργα:

- Το κτήριο της Ιατρικής Σχολής «Νίκος Κ. Σιακόλας»,
- Το Κτήριο Βιολογικών Επιστημών «Ιδρύματος Λεβέντη»,
- Το Κτήριο Διδασκαλίας «Αρτέμης Χατζηπαναγής» και
- Το «Κτήριο Νικολα Δαυίδ-Πινέδο» που θα στεγάσει το Ινστιτούτο Έρευνας Καρκίνου Κύπρου.

Οι εργασίες για τη δημιουργία του μεγάλου φωτοβολταϊκού πάρκου ΑΠΟΛΛΩΝ αρχίζουν την άνοιξη.

Όλα τα σχέδια είναι έτοιμα και η χρηματοδότηση πλήρης!

Και βέβαια όλα αυτά αποσκοπούν στην ανάπτυξη του πανεπιστημίου, ως χώρου παραγωγής και μετάδοσης της γνώσης, της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε της Δημοκρατίας!

Θα ήταν βέβαια παράλειψη να μην αναφερθώ και σε έναν άλλο μεγάλο και διαλεκτό φίλο του Πανεπιστημίου Κύπρου. Τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, Werner Hoyer (Χόγερ). Πίστεψε στον οργανισμό, μας εμπιστεύτηκε, μοιράστηκε το όραμά μας για μια πανεπιστημιούπολη που μπορεί να αποτελέσει το εφαλτήριο για την οικοδόμηση μιας νέας αρχιτεκτονικής ανάπτυξης, μιας Άλλης Κύπρου, βασισμένης στη δημιουργικότητα. «Θα τα καταφέρουμε», μου είπε, «το βλέπω στα μάτια σου!».

Δημιουργική αρχιτεκτονική, συλλογική προσπάθεια

Για τον Γάλλο αρχιτέκτονα κ. Jean Nouvel, δεν χρειάζεται να πω πολλά. Μέχρι την Τετάρτη μου μιλούσε για τις τελευταίες λεπτομέρειες. Δημιουργική αρχιτεκτονική. Το έργο του μιλάει από μόνο του και θα μιλάει σε όλες τις γενεές που έρχονται.

Θα είναι μαζί μας τον Φεβρουάριο κατά την παρουσίαση της ειδικής έκδοσης για τη Βιβλιοθήκη.

Κύριε πρόεδρε, αγαπητέ φίλε Ρενέ, ξέρω ότι κι εσείς, όπως κι εγώ εξάλλου, είστε περήφανοι που η Γαλλία συνδέεται με την πανεπιστημιούπολή μας με αυτό το μεγάλο έργο, με τεράστιο συμβολισμό: Τη Βιβλιοθήκη μας.

Όμως, θα μιλήσω και για τους καθημερινούς ήρωες αυτής της προσπάθειας.

Την J&P Navx και τους ανθρώπους της. Τον διευθυντή του εργοταξίου κ. Δημήτρη Μαυρομάτη, τον «Βασιλιά του Εργοταξίου» όπως τον αποκαλούσα. Ήταν, η ήρεμη δύναμη.

Τον Γιάννη Καραγιάννη, τον δημιουργό του πανέμορφου θόλου, τον μηχανικό ζωγράφο. Με τους ανθρώπους του ζωγράφιζε στον ουρανό!

Τις Τεχνικές Υπηρεσίες του πανεπιστημίου μας, «Τους δικούς μου», τον Άγη Ελισσαίο, τον Φίλιππο Ιωάννου, τον Γιαννάκη Γιαννή, τον Στέλιο Αχινιώτη. Τις υπηρεσίες πληροφορικών συστημάτων.

Ευχαριστώ, το Συμβούλιο και τη Σύγκλητο για τις δύσκολες και σωστές αποφάσεις που λάβαμε!

Τους συνεργάτες αρχιτέκτονες, τον Αλέκο Φιλίππου και τον Γιαννάκη Κατσαμπά!

Τους εργαζόμενους. Συνεργάστηκα με όλους, σχεδόν τους ξέρω όλους!

Ξέρω ότι κι εκείνοι αγάπησαν το έργο και είναι περήφανοι για το αποτέλεσμα.

Κατά την κατασκευή του έργου χάσαμε έναν άνθρωπο, τον Μάριο Κυριάκου από τον κατεχόμενο Άγιο Επίκτητο της Κερύνειας. Είναι μαζί μας τα αδέρφια του. Θα τον θυμόμαστε πάντα με αγάπη!

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ σ' όλη την ομάδα της Βιβλιοθήκης. Τους αγαπώ και τους εκτιμώ βαθύτατα. Μαζί με φοιτητές μας, μετακόμισαν σε δύο μήνες 500 χιλιάδες τόμους, δηλαδή 8.000 τόμους την ημέρα. Έλενα και Άκη, με τους ανθρώπους σας σπασάτε όλα τα ρεκόρ.



Τα μηνύματα στη χρονοκάψουλα...

«**Ταχυδρομούμε**» γράμμα στην πανεπιστημιακή μας κοινότητα του 2089. Ο πρότανης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, οι δωρητές και η πρόεδρος της φοιτητικής ένωσης του 2018 στέλνουν στο μέλλον τα δικά τους μηνύματα. Τα γράμματα θα φυλαχτούν στην κρύπτη -σε μία χρονοκάψουλα- και θα ταξιδέψουν 70 χρόνια για να φτάσουν στον παραλήπτη τους. Δεν θέλω να αποκαλύψω το περιεχόμενο της επιστολής μου, καθώς θέλω το μήνυμά να φτάσει σ' αυτούς στα εκατοντάχρονα του πανεπιστημίου μας.

Το μόνο που θα αποκαλύψω είναι ότι τους απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστώ, γιατί είμαι αισιόδοξος για το μέλλον του Πανεπιστημίου Κύπρου, για το μέλλον της πατρίδας μας.

Δεν θα άφηνα άλλωστε μήνυμα για το μέλλον, αν δεν ήμουν βέβαιος ότι έχουμε μέλλον στο μέλλον που έρχεται. Κι αυτή η αισιοδοξία δεν είναι μια απατηλή και υπερβίαλη ελπίδα- είναι μια «παιδευμένη ελπίδα» που ενθαρρύνει την προσπάθεια για το φαινομενικά ανέφικτο και το καθιστά προσεγγίσιμο.

Ο συγγραφέας και ιστορικός του αμερικανικού εμφυλίου πολέμου Shelby Foote ορίζει το πανεπιστήμιο ως «σύνολο κτηρίων γύρω από μια βιβλιοθήκη». Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου η στέγη αυτή έχει όνομα: Είναι το Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου». Είναι μία στέγη αντάξια της πληροφορίας και της γνώσης που συγκεντρώνεται και παράγεται στο Πανεπιστήμιό μας, στην Κύπρο, αλλά και στον κόσμο ολόκληρο. Μια βιβλιοθήκη αντάξια της ποιότητας των νέων ανθρώπων του τόπου μας!

**Από την ομιλία του πρότανη στην τελετή των εγκαινίων του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου».*